Üldosa.

1. Asend.

Tartumaa (saksa k. *Dorpater Kreis*), üks suurimaist Eesti maakonnist, asub Ida-Eesti keskosas (1. joon.). Idas piirdub ta 84 km:i pikkuselt Peipsi järvega, kus maakonna piir osalt (33 km) ühtib riigi piiriga vastu Venemaad. Läänes, vastu Järva- (12.5 km) ja Viljandimaad (113.6 km), lõikab piir soisi madalikke, milles asuvad Endla ja Virtsjärv. Viimane

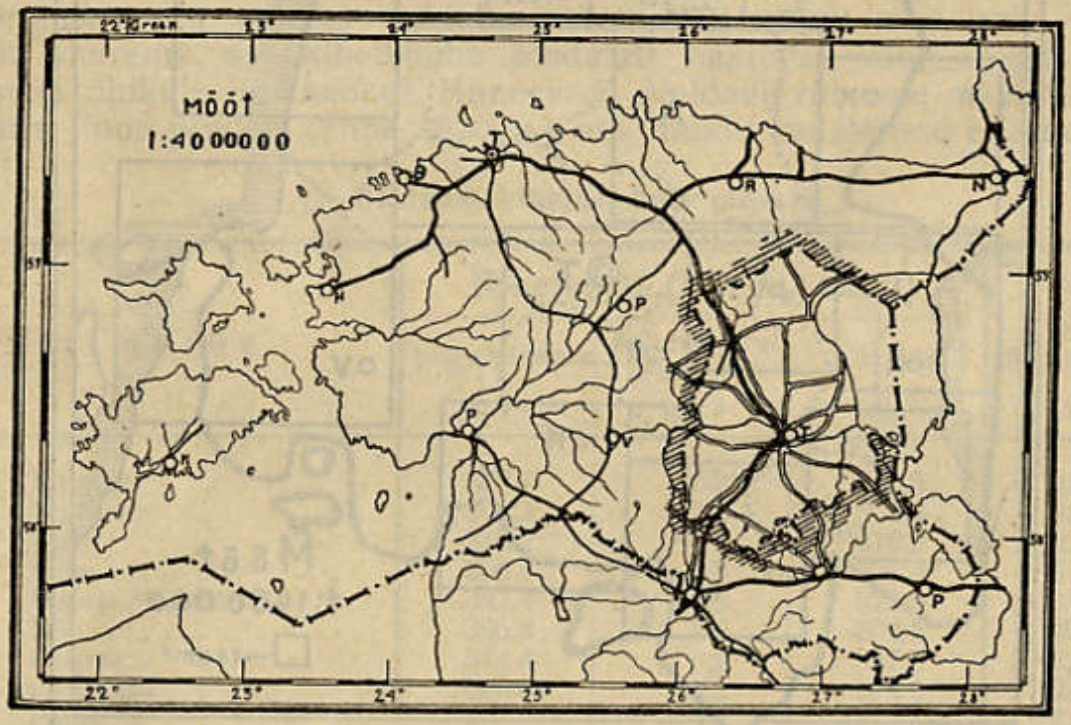

1. joon. Tartumaa asend.

on piiriks ka maakonnale umbes 33 km:i pikkuselt. Põhjas puutub maakond Virumaaga (82.9 km) kokku, millesse ta ulatub Kruusoja juures (59° 4′ 30″ p. laiuse all) terava kiiluna, ja lõunapiiri moodustavad Valga- (41.6 km) ning Võrumaa (141.5 km), mille vahele ta Ilmjärve juures (57° 56′ 57′ p. l.) tungib.